

JURIDISCH UP TO DATE

Vaktijdschrift voor de juridische praktijk

Juridisch up to Date is een uitgave van Fiscaal up to Date – onderdeel van Rendement Uitgeverij BV

Conradstraat 18
3013 AP Rotterdam
E-mail: redactie@futd.nl

Hoofdredactie

Mr. dr. J. (Harry) van Drongelen
(emer.) universitair hoofddocent Sociaal Recht
en Sociale Politiek, Universiteit van Tilburg &
(gepens.) senior wetgevingsjurist Ministerie SZW
Mr. A.D.M. (André) van Rijs
Docent bij de vakgroep Private, Business and
Labour Law van de Universiteit van Tilburg

Uitgever

Drs. M.P. Hoogerwerf

Abonnementenadministratie

Rendement Uitgeverij BV
Postbus 27020
3003 LA Rotterdam
Telefoon: (010) 243 39 33
E-mail: info@rendement.nl

Abonnementen

Juridisch Up to Date verschijnt 12 keer per jaar. (Proef) abonnementen kunnen ieder moment ingaan, maar slechts worden beëindigd indien uiterlijk twee maanden voor het einde van de abonnementsperiode is opgezegd. Zonder of bij niet-tijdige opzegging wordt het abonnement automatisch verlengd met een jaar. Abonnementen worden geacht zakelijk te zijn. Wilt u een particulier abonnement, dan dient u dit binnen één maand na het aangaan van het abonnement aan ons door te geven. Rendement behoudt zich het recht voor om prijzen en inhoud van de algemene voorwaarden te wijzigen. U kunt de volledige algemene voorwaarden nalezen op www.rendement.nl/av

ISSN 0924-9451

Alle rechten voorbehouden. Geen tekst- en datamining.

Niets uit deze uitgave mag, noch geheel, noch gedeeltelijk, worden overgenomen en/of vermenigvuldigd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de gevolgen hiervan.

© Rendement Uitgeverij BV 2026

PROCEDURELE ASPECTEN EN RECHTSHANDHAVING

Roy van Helvoirt¹

Termijnen in de bouw: fataal of in gebreke stellen?

2026-0004

Termijnen zijn in de rechtspraktijk voer voor discussie en de basis voor menig geschil en rechtszaak. Zeker in de bouw speelt dit een grote rol in samenhang met vertragingsschade. Een van de uitspraken van de Raad van Arbitrage uit december 2025 die me opviel, was een hoger beroep tussen een leverancier van kozijnen en een aannemer.² Het was een klassiek geval in de bouwpraktijk: de producten waren volgens aannemer te laat geleverd, de aannemer claimde daardoor vertragingsschade te hebben geleden en betaalde de laatste factuur van de leverancier niet.

De belangrijkste vraag die ter discussie stond, was of er een fatale termijn was overeengekomen en daarmee samenhangend: was de leverancier te laat met de levering? Ik licht de casus toe op basis van het arbitraal vonnis in eerste aanleg, ga vervolgens in op de belangrijkste grieven uit het hoger beroep en kom daarna met mijn visie op dit arbitraal vonnis.

Casus

De partijen, een kozijnleverancier en een aannemer, hebben een overeenkomst gesloten betreffende de levering van een groot aantal kozijnen en schuifpuien. Belangrijkste vraag in deze zaak was wat er was overeengekomen over de datum/termijn van levering van de kozijnen. De aannemer stelde dat de leverancier de kozijnen te laat had geleverd, want later an de overeengekomen fatale termijn. In de overeenkomst stond vermeld: *“Levering: circa week 50-2021, in overleg met uitvoerder”*. De kozijnen zijn geleverd vanaf week 4 in 2022 en de schuifpuien vanaf week 14 van 2022. Het stond dus niet ter discussie dat de kozijnen en schuifpuien later zijn geleverd dan de week als opgenomen in de overeenkomst.

De arbiter in eerste aanleg ging mee met aannemer en oordeelde dat er een fatale termijn was overeengekomen en (dus) dat de kozijnen en schuifpuien inderdaad te laat waren geleverd.³ De passage in de overeenkomst betekende namelijk volgens arbiter dat de kozijnen en schuifpuien in week 50 van 2021 worden geleverd, met een uitloop van in redelijkheid een week (*“circa”*) of later, door aannemer te bepalen in verband met de stand van het werk. Dat de aannemer zelf heeft aangegeven levering van de schuifpuien in week 51 van 2021 en levering van de kozijnen in week 3 en 4 van 2022 te wensen, doet aan het voorgaande niet af, aldus arbiter in eerste aanleg.

De leverancier voert nog aan dat zij eerst met de productie van de kozijnen en de schuifpuien kon aanvangen, nadat het tekenwerk daarvoor was goedgekeurd. De productietijd bedroeg acht weken, aldus de leverancier. Die productietijd had zij eerder in een opdrachtbevestiging vermeld en lijkt niet ter discussie te staan. De arbiter oordeelt dat de leverancier te laat is gestart met het tekenwerk en dat aanpassingen (na afkeuring van tekeningen door de aannemer) te lang duurden, terwijl de leverancier bij het sluiten van de overeenkomst al de beschikking had over gedetailleerde kozijntekeningen. De leverancier had het tekenwerk niet eerder dan eind november 2021 afgerond. Met de productietijd van acht weken gerekend na het afronden van het tekenwerk, hadden de kozijnen dus door de leverancier niet in week 50 van 2021 kunnen worden geleverd.

Hoger beroep

De leverancier gaat in hoger beroep. Een van de grieven is gericht tegen het oordeel van arbiter in eerste aanleg dat partijen een fatale levertermijn zijn overeengekomen. De leverancier wijst erop dat zowel de term *‘circa’* als de tekst *‘in overleg met de uitvoerder’* (als opgenomen in de overeenkomst) wijst op een zekere marge van flexibiliteit.

De appelarbiters stellen dat er *‘gehaviltext’* moet worden ten aanzien van de vraag hoe in de overeenkomst de verhouding van partijen is geregeld. Zij nemen naast de overeenkomst ook de eerdere stukken mee die partijen hebben gewisseld: een door partijen ondertekende intentieverklaring waarin ten aanzien van de planning is vermeld: *“week 50 – 2021”* en de opdrachtbevestiging van de leverancier (niet ondertekend door aannemer) waarin als levertijd is genoemd *“in overleg, vanaf week 50”*, en *“Let op, er dient reke-*

ning gehouden te worden met een productietijd vanaf 8 werkweken na ontvangst van de door u goedgekeurde definitieve productietekeningen". Daaruit blijkt volgens appellarbiters afdoende dat voor de precieze leverdatum overleg noodzakelijk is en de termijn kan niet als fataal worden aangemerkt. De term 'circa' in de overeenkomst bevestigt dit. De appellarbiters vervolgen dat de partijen de bedoeling hebben gehad dat de levering werd afgestemd op de voortgang van het werk, wat niet gebruikelijk is in de bouw en wat ook blijkt uit e-mails. De aannemer heeft namelijk middels een e-mail van 12 oktober 2021 gevraagd om levering van de schuifpuien in week 51 van 2021 en van de kozijnen in de weken 3 en 4 van 2022. De leverancier was derhalve niet automatisch in verzuim omdat de levering niet in week 50 van 2021 plaatsvond. Dan had de aannemer een ingebrekestelling moeten sturen met een redelijke termijn voor nakoming, aldus nog steeds de appellarbiters. Dat is niet gebeurd, dus geen verzuim.

Een volgende grief is gericht tegen het oordeel van de arbiter in eerste aanleg dat de leverancier te laat heeft geleverd. Er is volgens de leverancier geen tekortkoming in de nakoming, omdat de aannemer de tekeningen aanvankelijk had goedgekeurd, maar later in november en december 2021 toch weer had afgekeurd. De appellarbiters gaan hierin mee en stellen dat de aannemer vertraging zelf in de hand heeft gewerkt door het niet afdoende controleren van de tekeningen (die uiteindelijk pas op 16 december 2021 – week 50 – zijn goedgekeurd). Een tijdige levering kon toen dus niet meer worden gehaald en de aannemer heeft geen (geldige) ingebrekestelling gestuurd. Daardoor is er volgens de appellarbiters geen duidelijke tekortkoming aan te wijzen, dus is er ook geen verzuim van de leverancier.

Visie

In het oordeel dat er geen sprake was van een fatale termijn kan ik me in beginsel vinden. De omschrijving met 'circa' en 'in overleg met de uitvoerder' duiden er wat mij betreft voldoende op dat er (nog) geen vaste termijn is bepaald. De partijen moesten nog precies bepalen wanneer de levering zou plaatsvinden, onder andere op basis van de voortgang van het werk. De overweging van de arbiter in eerste aanleg dat niet ter zake doet dat de aannemer zelf heeft aangegeven levering op een later moment te willen, is opmerkelijk. Immers week de aannemer daarmee af van de termijn als opgenomen in de overeenkomst. Natuurlijk doet dat ter zake. Als de leverancier zou hebben geleverd op de door de aannemer genoemde momenten, zou hij immers hebben voldaan aan de eisen/wensen van de aannemer.

In het arbitraal vonnis in hoger beroep zijn ook twee punten opmerkelijk. Dat gaat erom dat de termijn voor levering later is ingevuld door de e-mail van de aannemer en dat het moment dat er uiteindelijk is geleverd in het geheel niet is meegenomen in de beoordeling.

Levertermijn alsnog bepaald

Ik begin met het eerste punt. Ik ben van mening dat er met het opnemen van week 50 een richting/uitgangspunt is gegeven aan de levering. Dit kon nog worden gewijzigd en, zoals gebruikelijk in de bouw, was het aan de aannemer om dit nog te melden en het moment vast te pinnen. In hoger beroep nemen de arbiters (in het kader van Haviltexen) ook mee wat gebruikelijk is in de bouw (levering afstemmen op voortgang werk). Wat er in deze zaak dus in feite diende te gebeuren en ook plaatsvond, is dat de aannemer nog zou aangeven of de kozijnen en schuifpuien inderdaad in week 50 zouden moeten worden geleverd of op een ander moment. De aannemer diende wel rekening te houden met de productietijd van acht weken en kon dus niet bijvoorbeeld in week 45 vragen de kozijnen en schuifpuien in week 48 te leveren.

De aannemer heeft op 12 oktober 2021 – in week 41 – gevraagd om levering van de schuifpuien in week 51 van 2021 en de kozijnen in de weken 3 en 4 van 2022. Daarmee heeft de aannemer rekening gehouden met de productietijd van acht weken. Een vraag die kan worden gesteld is of daarmee alsnog een datum voor levering is bepaald en of hiermee de "circa week 50" alsnog concreter is ingevuld. Ik neig ernaar te zeggen dat dit het geval is en dat op basis van die invulling leverancier gehouden is de kozijnen en schuifpuien in de door aannemer genoemde weken te leveren. Daarbij kan nog een rol spelen wat er is gevolgd qua correspondentie tussen de partijen na die e-mail van de aannemer in oktober 2021. Als de leverancier geen bezwaren heeft geuit en er niets relevants over is gemeld, is er wat mij betreft alsnog een fatale termijn overeengekomen. Als ik het omdraai en er dus niet alsnog een fatale termijn zou zijn overeengekomen, wanneer zou de leverancier dan moeten leveren? Zou de aannemer dan pas na week 51 in gebreke kunnen stellen en een termijn van twee weken moeten stellen voor herstel in de zin van alsnog leveren? Op basis waarvan verdient de leverancier die extra termijn? Immers heeft de leverancier zich verbonden om de kozijnen te (kunnen) leveren binnen acht weken na goedkeuring van de tekeningen en was week 50 van 2021 uitgangspunt. Latere levering zou dus altijd mogelijk moeten zijn en zou de leverancier aan gehouden moeten kunnen worden.

Moment van levering niet meegenomen in beoordeling

Het tweede punt is dat het moment van levering van de kozijnen niet wordt meegenomen in het arbitraal vonnis.

Op basis van de uitspraken in eerste aanleg en hoger beroep is er wat onduidelijkheid over wie verantwoordelijk is voor de vertraging in het tekenwerk. Laten we er echter van uitgaan – zoals in hoger beroep geoordeeld – dat de vertraging in het tekenwerk inderdaad door de aannemer is veroorzaakt en dat dit pas op 16 december 2021 – week 50 – is goedgekeurd. Rekenend met een productietijd van acht werkweken, hadden de kozijnen en schuifpuien op zijn vroegst in week 6 van 2022 klaar kunnen zijn of week 8 uitgaand van twee weken kerstsluiting. De kozijnen zijn geleverd vanaf week 4 van 2022. De schuifpuien zijn echter pas vanaf week 14 van 2022 geleverd. Ten aanzien van de kozijnen heeft de leverancier dus tijdig geleverd (gevraagd in week 3-4 en geleverd in week 4). De leverancier heeft dit dus ruim binnen de productietijd van acht weken geleverd. Ten aanzien van de schuifpuien ligt dat anders. Daarvoor geldt dat de aannemer deze in week 51 van 2021 geleverd wilde hebben. De leverancier kan zich tegen die week van levering verweren: het tekenwerk was pas gereed op 16 december 2021 en dus konden de schuifpuien nog niet geproduceerd zijn in dezelfde week. Die schuifpuien hadden echter wel geproduceerd kunnen zijn acht werkweken na het gereed zijn van het tekenwerk, dus uiterlijk week 8 van 2022 (zie alinea hiervoor). De schuifpuien zijn echter pas in week 14, zes weken later, geleverd. Met die zes weken extra vertraging hoefde de aannemer geen rekening te houden en daarvoor heeft de leverancier, voor zover bekend, geen verweer. Ik vind het te verdedigen dat de leverancier

voor de schade als gevolg van die extra zes weken vertraging, aansprakelijk is. Het lijkt er echter op dat de aannemer dit punt niet naar voren heeft gebracht. Daarbij ga ik er uiteraard wel van uit dat er alsnog een fatale termijn is overeengekomen door invulling van de aannemer van de leverweek. Als er geen fatale termijn is, treedt de leverancier, zonder ingebrekestelling, niet in verzuim.

Conclusie

Gezien de omstandigheden, had het natuurlijk wel op de weg van de aannemer gelegen om de leverancier in gebreke te stellen in deze zaak. Na de niet-tijdige levering van de schuifpuien, had de aannemer de leverancier een nadere termijn kunnen stellen voor de levering en ook direct een termijn kunnen stellen voor de kozijnen. Bij niet alsnog leveren binnen de gestelde termijn(en) was de leverancier in verzuim getreden. Dan had de leverancier nog steeds het verweer kunnen voeren betreffende de vertraging in de tekeningen, maar dat had niet de gehele vertraging verklaard.

Het blijkt dus maar weer dat het van groot belang is om concreet te omschrijven wat geldt als (op)levertermijn en daarin geen ruimte te bieden voor interpretatie. Interpretatie zorgt immers voor discussie en discussies kunnen leiden tot rechtszaken. Mocht het dan toch mis gaan met de (op)leverdatum, zorg dan in elk geval dat je de juiste juridische stappen zet en een ingebrekestelling stuurt met termijn om alsnog na te komen: better safe than sorry!

Noten:

1. Mr. R.A. van Helvoirt, werkzaam als advocaat bij Van Iersel Luchtman Advocaten te 's-Hertogenbosch.
2. RvA 17 december 2025, nr. 72.362.
3. RvA 21 januari 2025, nr. 37.759.